

A folyóiratrangsor változások 2016 júliusa és októbere között:

Megjelent a 2015. évi folyóiratrangsor a SCImago honlapján, és az adatok átvétele az MTMT-be fokozatosan, két hónap alatt elkészült. A 2015-ös adatközlés az előző évihez viszonyítva néhány részletben jelentősen változott, megújult.

Egyik változás a korábbi évek adatait érinti. A SCImago több új folyóiratot vett fel, és egyes folyóiratok adatait újra is számolta. A másik változás, hogy a rangsorban megjelentek olyan konferenciákhoz köthető tételek is, amelyek nem kerültek bele a kvartilisek számításába.

A változások zavart okoztak azon szerzőknek, adminisztrátoroknak, akik a rangsorbeli pozíciók és a kvartilisek kapcsolatát is megvizsgálták, mert ez a két, egymás mellett feltüntetett adat elvesztette korábbi összefüggését, a rangsor adatok nem közvetlenül számolhatók át kvartilisekre.

A zavar csökkentésére az MTMT felületén a továbbiakban nem tüntetjük fel a folyóiratoknak a szakterületi rangsorban elfoglalt pontos pozícióját, mert ebből csak további információk felhasználásával lehet eljutni a kvartilis értékekhez. Az MTMT a Q1,...,Q4-es adatokat átveszi a SCImago adatközléséből és a D1-es adatokat számolja az MTMT szoftvere. Azt javasoljuk, hogy akit a részletes adatok érdekelnek, azok látogassanak el a folyóiratok adatait részletesen bemutató SCImago Journal Rank oldalakra, ahol gazdag információt lehet találni minden feldolgozott folyóiratról.

A bejelentkezés után a szerzők minden találati lista felső szélén lévő "Értékelő adatok" linkkel megjeleníthetnek a lista adatait összefoglaló táblázatot, az utóbbi 5 évre és a SCImago értékelő adatok első hozzáférhető évétől számított időtartamra is. A korábbiaktól eltérően nem jelezzük a kvartilisek számítási módszerét,

Változások az MTMT-ben 2016 áprilisától

A folyóiratpresztízs adatok bevezetése jelentős fejlesztési feladat volt, amelyben nem biztos, hogy minden adat gyorsan a helyére került. A SCImago folyóiratpresztízs sorrend több mint 650 ezer adatrekordot használ, ezeknek az MTMT folyóirat-nyilvántartásával való összekapcsolása jól halad, de a használatbavételkor még nem lehet teljes.

Az esetleges hiba felderítésére ajánlható, hogy a SCImago honlapon a folyóiratot keressék meg és vizsgálják meg, található-e az adott megjelenítési évben ilyen adat. Az MTA besorolás meglétéhez vagy az MTMT folyóiratkeresőjét érdemes használni vagy az MTA illetékes osztálya honlapján lehet tájékozódni. A hiányzó vagy hibás folyóiratpresztízs adatokkal kapcsolatban bejelentést lehet tenni az MTMT fórumában vagy az office@mtmt.hu emailcímen.

A rangsor használata 2016 február 22-étől

Az utóbbi 10 év tudományértékelési szakirodalma szerint súlyos értékelési hiba egy adott tudományos cikk értékelésében a folyóirat impakt faktorát a cikkekre átruházni, a cikket a folyóirat értékén értékelni (<http://www.ascb.org/dora/>).

A cikk valós tudományos visszhangját jelzik a cikkekre kapott, a szakterületre *normalizált idézettség* mutatószámai.

A tudományos cikk megjelenése utáni első néhány évben azonban az idézettség statisztikai ingadozása nagy, ekkor valamennyire jobb a folyóirat lektorainak és szerkesztőinek értékelő, szűrő szerepére hagyatkozni. Ez az időszak 3 de legfeljebb 5 év lehet, szakterülettől függően.

A tudományos folyóiratok presztízsének elemzése

1. A folyóiratok minőségét mérő indikátorok mindegyike a különböző szakterületek idézési szokásain alapuló statisztikai értékek. Ilyenek lehetnek viszonyítatlan, "nyers" értékek és a nyers értékeken alapuló viszonyított, szakterületi folyóirat rangsorok.

Példák:

“Nyers” idézettségen alapuló indikátor:

- Journal Impact Factor (JIF, Web of Science, Thomson Reuters);
- SCImago Journal Rank (SJR, Scopus, Elsevier).

Az indikátorokon alapuló szakterületi folyóirat-rangsorok:

- SCImago SJR alapú szakterületi folyóirat-rangsor
- Web of Science JIF alapú szakterületi folyóirat-rangsor.

2. A JIF és az SJR között számítási különbségek vannak, a két indikátor nagyjából egyenértékű, de mindegyiket a saját kontextusában kell használni, mert számszerű értékük nem egyenlő.

3. Költségek:

- A SCImago szabadon hozzáférhető és használható (<http://www.scimagojr.com/journalrank.php>)
- A Web of Science (WOS) alapú indikátorra elő kell fizetni, az MTMT számára a jogtisztá használatra előfizetés ~90 millió Ft/év lenne. Az MTMT költségvetésében nincs a JIF-re fordítható évi 90 millió Ft.

4. Az MTMT a fentiek miatt áttér a *szakterületi alapú* folyóíratrangsorok használatára. Az első 3-5 évben ezt az indikátort lehet használni, ami a tudományértékelési szakirodalom szerint jobb, mint a nyers indikátorok (JIF, SJR) használata. Ezen folyóíratrangsor egyik legfőbb előnye, hogy szakterület függő, így különböző idézettségi mutatókkal jellemezhető szakterületek összevethetők.

5. Gyakorlati megvalósítás:

Az MTMT a szabadon hozzáférhető SCImago folyóíratrangsorokat beépítette rendszerébe, ami az adatokhoz hozzáférést jelentősen megkönnyítette..

A gyakorlatban nem nagy a különbség a SCImago és a Web of Sciences alapú folyóirat-rangsorok között ott, ahol a kettő átfed. Költségekben a különbség jelentős, a SCImago javára (nincs előfizetési díj, csak fejlesztési és működési költségek merültek fel). A szakterületi folyóirat-rangsor adatai 1999-től érhetők el.

5. Az MTMT-ben a szakterületek listája a Scopusban használt 330 elemű, két szintű osztályozásból származik (ezeket később össze fogják kapcsolni az UNESCO és az OECD által használt Frascati osztályozással).

6. A folyóíratrangsorok elsősorban kisebb felbontású értékelésre alkalmasak, két értékes számjegyre érdemes ezeket feltüntetni. A szakirodalomban gyakori a teljes skála 4 vagy 5 tartományra bontása és a 4 (vagy 5) tartomány esetében annak bemutatása, hogy egy folyóirat az adott szakterületi rangsorban melyik negyedbe esik: az első negyedbe (0-25%, Q1, az élről számított első negyed, ahol a Q a kvartilist jelöli), vagy a második (Q2), harmadik (Q3), vagy utolsó negyedbe (Q4).

7. A folyóiratok gyakran több szakterületen is közölnek, ezért adott folyóíratcikk mellett több érték is feltüntethető.

Az MTMT jelenleg az adott cikk számára legjobb rangsor értéket adó tudományszakot tünteti fel.

8. Egyes szakterületeken gyakori a magyar nyelvű közlés valamint a WoS-ban és a Scopusban nem szereplő, de a szakma szerint színvonalas nemzetközi folyóiratokban közlés. Ezért az MTA egyes osztályai és bizottságai A, B, C, D minősítéssel látják el a szakterületük folyóíratait, amelyek előfordulhatnak a nemzetközi szakterületi folyóíratrangsorolás mellett.

9. Ennek megfelelően az MTMT a következő szakterületi folyóíratértékelő adatokat tudja szolgáltatni.

Beállítástól függően a közlemények alatt feltünteti a folyóirat egy vagy több szakterületét, a szakterületi rangsorban történő elhelyezkedést és a rangsor hosszát, valamint a kvartilist, amelyben a folyóirat elhelyezkedik.

Ha van MTA eredetű jelölése a folyóiratnak, az is megjelenik a listán.

Alkalmazása

A folyóiratpresztízs feltüntetése választható, a közleménylista tetején lévő “Presztízs” jelölőnégyzettel. A folyóiratpresztízs adatok az egyes folyóíratcikk leírás alatt található, az alábbi példa szerinti formában:

“Folyóirat szakterülete: Multidisciplinary; helyzete: 1/77 (Q1)

IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya: A “

Ha egy folyóiratcikk alatt nem található ilyen adat, akkor vagy

(a) ilyen adat nem található vagy

(b) hiba van az MTMT-ben.

A folyóiratpresztízs adatokat a program összeszámolja. A számlálás egy közleményhalmaz esetén elérhető “Az alábbi lista adatai” ugrópontra kattintva. Figyelembe kell venni, hogy a táblázat nem-rangsorolt sorában összeszámolt közlemények különböző okokból kerülhettek ide. Ezek között fontos említeni, hogy ide kerülnek azok a rangsorolt folyóiratokban megjelent közlemények, amelyek megjelenési éve megelőzi a legkorábbi rangsorolt évet. Az új szakterületek magas presztízsű folyóirataiban megjelent cikkek is ide kerülhetnek, amelyeknek folyóiratait esetleg még nem vették be a folyóiratadatbázisba.

A folyóiratrangsor általában a tárgyévet megelőző évre hozzáférhető és a tárgyév márciusa előtt nem várható. Miután a folyóiratrangsorok ingadozása viszonylag kicsi, ezért az MTMT szoftvere a tárgyévi és esetleg az előző évi értékeket az utolsó elérhető teljes év adataival jellemzi, extrapolálva az elérhető információt.

Azt is fontos megfontolni, ha olyan tudományterületeken jelenik meg a vizsgált szerző közleménye, ahol nem a szakfolyóiratok cikkei a preferált közzési forma.

Folyóiratpresztízs az NKFIH pályázati rendszerében

Az MTMT-től átvett saját publikációs adatokkal együtt a pályázók átvehetik a folyóiratpresztízs adatokat és az 16. számú NKFIH táblázat adatait is.

A táblázatban az NKFIH kérésének megfelelően két sorban kerül megszámlálásra a folyóiratpresztízs az utóbbi 10 év közleményei alapján:

“A szakterületi folyóiratrangsor első negyedébe (Q1) eső folyóiratcikkek száma”

“A szakterületi folyóiratrangsor felső 10%-ba eső folyóiratcikkek száma”

Amennyiben a szerző véleménye szerint a számlálás eredménye hibás lehet, kérjük jelezze azt a szerzői fórumban, vagy emailben a office@mtmt.hu címen.